Mellan himmel & jord

En tidning från
Svenska kyrkan
i Borås

Nr 4 | 2024 svenskakyrkan.se/boras

Hon var *Jesusbarnet*

Margaretha *berörs av* musiken

LEDARE:
Vår längtan är likadan

Kyrkokören firar 100 år

Svenska kyrkan

Vill du bli medlem?

Du är välkommen att bli en del av Svenska kyrkans gemenskap, oavsett vem du är. Har du frågor om tro, livet eller tankar kring dig själv? Eller vill du engagera dig för en bättre värld, sjunga i kör eller finna ro i en hektisk vardag?

Om du inte är medlem i Svenska kyrkan idag och önskar bli det, ring **033-17 94 00** eller mejla **boras.pastorat@svenskakyrkan.se.** Varmt välkommen!

LEDARE

Vår längtan var *likadan då som nu*

Ljuset silar in genom fönstren. Jag ser att det blåser upp utanför men inne i kyrkan vilar lugnet och stillheten. Kanske viner vinden lite om jag lyssnar noga. Under valven ryms vanligtvis bön, samtal och frågor som söker svar. Just nu är det helt tyst, helt stilla. Jag sitter i koret och ser ljusen som brinner i ljusbäraren. Ljus som bär på böner fyllda av hopp och förtvivlan, av trosvisshet och tvivel.

Jag ser ser rad efter rad med bänkar, nu tomma men ändå fyllda av minnen från människor som suttit där. Bänkar som vätts av tårar, som bär på skratt, tacksamhet och hemligheter. Bänkarna bär vår närvaro och skapar band mellan ett då och ett nu.

Samhället har förändrats och livsvillkoren har ändrats, samtidigt delar vi så mycket längtan och farhågor med dem som suttit i bänkarna långt före oss. Jag ser hur taket har smyckats, bilder och symboler som fönster in mot kristendomens berättelser.

Det är härligt att det är lugnt och stilla, i alla fall en stund. Härligast blir rummet fyllt av människor. Människor som hittat hit av vana eller av en händelse. Alla ryms under valven. Möts för en stunds samvaro, ordlös eller ordrik. Delar samvaro med en Gud som sitter bredvid oss i bänken. Som möter oss i det delade brödet. Vars närvaro kräver vare sig kyrkbänk eller nattvardsbord, även om de kan hjälpa oss i vår längtan efter att vara Gud nära.

Snart är det advent och många kyrkor runtom i landet fylls med människor som vill fira att snart, snart kommer den vi väntat på. Snart föds Gud in i vår värld, då som nu fylld av ovisshet, kamp och orättvisa, då som nu präglad av ojämlikhet, maktmissbruk och krig. In i vår brutala verklighet föds Jesus. En allsmäktig Gud blir ett värnlöst barn som kort efter sin födsel tvingas på flykt. *Hosianna Davids son* sjungs i kyrkor på första advent. Sången och musiken klingar genom tid och rum. Tillsammans med dem som gått före stämmer vi in i det rop på hjälp som *Hosianna* är. Då liksom nu vill Jesus möta oss med upprättelse, kärlek och befrielse. Då som nu vill Jesus vandra med oss.

Porten till Caroli kyrka öppnas och in kommer tre personer. De tänder ett ljus och sätter sig ned en stund i en av bänkarna som burit så många andra före dem. Vi fyller på för att sedan gå ut i bruset och larmet. Burna av den Gud som bär allt.

Sara Sacklén, studentpräst

Mellan himmel och jord ges ut av Svenska kyrkan i Borås och delas ut till alla hushåll i Brämhult, Caroli och Gustav Adolfs församlingar
Upplaga: 38 500 ex, fyra nummer per år **Ansvarig utgivare:** Fredrik Hägglund **Redaktör:** David Ottvall, boras.redaktionen@svenskakyrkan.se
Text och foto: Svenska kyrkan (där inget annat anges) **Layout:** David Ottvall **Tryck:** Ringöns tryckeri

Svenska kyrkan i Borås Telefon växel: 033-17 94 00 Postadress: Box 393, 50113 Borås E-post: boras.pastorat@svenskakyrkan.se
Webbsida: svenskakyrkan.se/boras facebook.com/svenskakyrkanboras instagram.com/svkyboras

Gustav Adolfs kyrkokör firar 100-årsjubileum

– Kören är en mötesplats där vi delar musik, sång och tro. För vad skulle gudstjänsten vara utan musik? undrar Boris Gustavsson som varit engagerad i kören i tjugo år och sjunger basstämma.

Kören består av drygt tjugo personer i olika åldrar, tidvis med ett så brett åldersspann som 40 år, och med en stark sammanhållning.

– När vi kommer till kören spelar ålder och bakgrund inte någon roll, säger Margaretha Skoglund som är kyrkomusiker och körledare.

Repertoaren har växt under åren, men många klassiska verk har hängt med sedan starten. De blandas med gospel och enklare visor.

Att sjunga i kören kräver mer än att bara dyka upp. Körledare Margaretha Skoglund, som också är organist i Gustav Adolfs kyrka, arbetar målmedvetet med olika tekniker för att utveckla rösterna, klangkänslan, artikulationen och förmågan att förmedla känslor genom musiken. I snart tjugotvå år har hon lett kören.

– Det är ett lagarbete, säger Boris.

– Det händer något med oss när vi sjunger om tro, hopp och fred, säger Boris Gustavsson som sjunger bas.

Var och en behövs i sina stämmor för att åstadkomma en helhet.

För Boris, liksom många andra i kören, är det viktigt att det just är en kyrkokör.

– Det händer något med oss när vi sjunger om tro, hopp och fred. Man mår bra och vi skapar något vackert tillsammans, säger Boris. Även om det ibland kan kännas segt att ge sig i väg till körövningen går jag därifrån med en lycklig känsla och har svårt att sluta sjunga.

Egentligen fyllde Gustav Adolfs kyrkokör 100 år redan 2021, men firandet fick skjutas upp på grund av pandemin.

Den 1 december kl. 18:00 framför kören delar av Juloratoriet av Bach i Gustav Adolfs kyrka. Körens önskar dig varmt välkommen dit.

Text: **Maria Eriksson**
Foto: **David Ottvall**

Ida Abrahamson har inget minne av sin roll som Jesusbarnet. Men hon kommer ihåg att hon som sjuåring var nära att skjuta ner en Jesusfigur i kyrkan med en fotboll. Hon har alltid haft ett stort idrottsintresse.

Ida var *Jesusbarnet*

Ida Abrahamson var Jesusbarnet i den första uppsättningen av Julens stjärna för 20 år sedan. Det minns hon förstås inte, men Jesus har hängt med.

– Jag är uppvuxen i en kristen familj, så tron har varit en naturlig del av livet ända sedan jag var liten, förklarar hon.

Det är egentligen inget Ida gör någon stor sak av.

– Jag pratar om tro med vissa vänner, med andra inte. Så är det ju med allt.

Hon konstaterar att ”kristen familj” är en etikett som kan väcka fördomar hos vissa.

– Folks föreställningar stämmer sällan med verkligheten.

Kyrkan var lite som en lekplats under uppväxten. Ett rum där Ida alltid känt sig hemma.

– Det är inte så att jag tänker på Jesus aktivt i vardagen. Tron finns där ändå, som en trygg grund. Jag gör vad jag tycker är kul. Mitt största intresse är längdskidor. Annars gillar jag att baka, läsa, kolla på film, vara ute i naturen och vara med kompisar.

Hon reflekterar över olika sätt att förhålla sig till tro.

– När man är tillsammans, som på ett konfaläger, är det lätt att vilja gå *all in* efteråt. Att livet ska vara som på lägret. Men det kanske inte håller i längden. Som med ett nyårslöfte. Du börjar med att ge 100 procent på gymmet, men det går inte varje dag. Vad händer när det inte är lika roligt? För mig handlar tro om att ha en hållbar relation.

Därför gillar Ida kyrkoåret, där varje söndag har sitt tema.

– Att det finns ett tema tar bort en del av jagperspektivet, förklarar hon. Det personliga behöver inte vara fel, men det kan bli för mycket fokus på den egna upplevelsen. Då tröttnar jag.

– En del tycker att Svenska kyrkan är för snäll, säger Ida. Men kyrkan är till för människorna. Kyrkan behöver följa med sin samtid.

Text och foto: **David Ottvall**

Julens stjärna kom till *på badstranden*

Julens stjärna fyller 20 år och blir nu en barnbok också. Det uppskattade julspelet sattes först upp i Gustav Adolfs församlingshem, men nu är det i Caroli församlingshem.

Idén till Julens stjärna fick församlingspedagogen Helen Nordblad en sommardag på badstranden.

– På stranden satt en treåring och grävde i sanden, berättar Helen. Barnet sjöng envetet *vi komma, vi komma, vi komma...* och jag försökte fylla i med *från pepparkakeland,* men treåringen nappade inte på det.

Tanken att kombinera Bibelns julberättelse med svenska jultraditioner hade funnits hos Helen ett tag. Nu visste hon plötsligt hur.

– Jag kom på att vi kunde baka pepparkaksgubbar och att gubbarna skulle bli de tre vise männen som kommer med gåvor till Jesusbarnet, förklarar hon. Allt börjar och slutar i tomtemors kök.

Helen skrev ett utkast till hela manuset samma dag, där och då på semestern. Inklusive sin egen roll.

– Jag spelar Kaspar, en av de vise männen. De har olika personligheter; en är korrekt, en annan virrig och busig, medan den tredje är den som har mest publikkontakt.

Hon återberättar entusiastiskt en scen, går in i rollerna, gestikulerar och drar repliker.

Julspelet har levt sitt eget liv genom åren. Skådespelarna gör replikerna till sina och detaljer ändras.

– De första åren sminkade vi oss bruna för att se ut som pepparkakor, berättar Helen. Det har vi slutat med. Och det är skönt, för det var jobbigt att tvätta bort sminket.

Livs levande barn gestaltar Jesus i varje uppsättning av Julens stjärna.

Marianne Frondelius har gjort illustrationerna till barnboken.

Till en början var stallet fullt av halm och barnen fick lukta på myrran, en väldoftande gåva från en av de vise männen. Tyvärr är många barn allergiska, så nu är det betydligt mindre halm och inget att lukta på.

– Vi har lärt oss mycket om vad som fungerar genom åren, konstaterar Helen.

Hon har skrivit om pjäsen till en barnbok som kollegan Marianne Frondelius illustrerat. Till bilderna har Marianne hämtat inspiration från sin barndoms jular.

– Jag har tänkt mycket på min mormors mor, berättar Marianne. Hon och gammelmorfar bodde primitivt och hade ingen elektrisk spis. Vi firade jul hos dem när jag var liten. De hade levande ljus och svenska flaggan i granen. Jag vill ge dagens barn lite av det gamla, en känsla av hur det var.

Text och foto: **David Ottvall**

Ta del av julspelet

Julens stjärna spelas främst för förskoleklasser. Allmänheten erbjuds fyra speltillfällen i Caroli församlingshem:
Tisdag 3 december 17:30
Tisdag 3 december 19:00
Måndag 9 december 17:30
Måndag 9 december 19:00
Begränsat antal platser.
Boka på 033-17 94 49.

Helen Nordblad har väntat många år på att få sin barnbok utgiven. Hon blev glad när hon fick ett första provtryck i handen.

– Många upplever något särskilt när de hör musik, konstaterar Margaretha Skoglund och citerar dirigenten Georg Solti. Han hörde det hos Mozart, men vilken sorts musik som helst kan nog ha samma effekt.

Kan musik tala *direkt till anden?*

Musik har i alla tider använts för andliga ändamål. Shamanens trumma och kyrkans psalmer har tydliga andliga syften. Men kan det vara så att all musik är andlig? Alltså själva musiken som sådan?

Om musiken är ett språk, då är den ett språk du inte behöver förstå. Du kan behöva vänja dig vid en viss stil eller tradition innan du förmår att uppskatta den, men som lyssnare behöver du inte tolka musiken för att ta in den. Toner är direkta på ett sätt ord aldrig kan bli.

Margaretha Skoglund, organist i Gustav Adolfs kyrka, kan relatera till det.

– Om vi tar bort texten och bortser ifrån hur skickligt framförandet är, då återstår musiken i sig, konstaterar hon. Den kan försätta dig i ett andlöst tillstånd där du blir berörd och vill gråta, när du går in i musikens landskap och inget står i vägen.

Hon nämner att Jussi Björlings sång haft den effekten på henne.

– Hans röst var som en fontän, säger hon. Kopplad direkt till känslorna. Men vi är ju olika och uppskattar olika saker. Det kan också vara något väldigt enkelt. En liten form eller en ton som upprepas i bakgrunden. Som ackordföljden i Abbas *I Have a Dream.* Det återkommande skapar en trygghet.

Vi uppfattar den främst med öronen, men musiken är mer grundläggande än ljudet. Från de minsta partiklarnas vibrationer i olika frekvenser till hjärtats puls och planeternas rörelser, består världen av rytm och intervall, harmonier och dissonanser.

Är det möjligen här den andliga verkligheten och den materiella möts?

Ingmar Bergman sommarpratade i radion 2004 och undrade då var musik kommer ifrån. Han hade frågat kompositörer och dirigenter, men inte fått något egentligt svar.

Margaretha refererar till något radioprofilen Eric Schüldt sagt, om att viss musik berör oss på ett särskilt sätt; att vi då känner igen oss, och att det vi känner igen kommer någon annanstans ifrån; från där vi varit och dit vi är på väg.

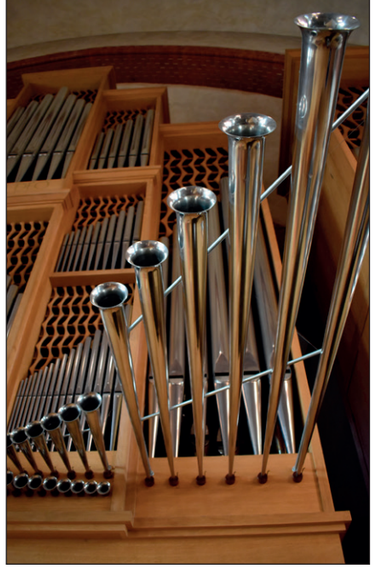
– Var finns detta? funderar Margaretha. Långt borta? Hur kan vi koppla till det? Körsångarna lägger ord till sitt instrument, den mänskliga rösten, som bär både text och toner. Då är det en enastående känsla, att tillsammans få hitta till det gudomliga och gemensamt skapa sådana klanger. Ja, det är en makalös gåva att få vara med om det.

Som kyrkomusiker kommer du inte undan Bach.

– Han hade en enastående förmåga att matematiskt och retoriskt uttrycka det gudomliga med musik, konstaterar Margaretha. Ofta är det mycket intellektuellt. Som i *Das alte Jahr vergangen ist*, en nyårskoral med tolv takter och 365 toner som handlar om årets gång.

Bach funkar förstås bra även utan dessa finurligheter. *Go Bach to Sleep* är till exempel ett koncept där du får ligga på en filt och lyssna helt kravlöst.

Text och foto: David Ottvall

Bach gav oss Guds ord. Mozart gav oss Guds skratt. Beethoven gav oss Guds eld. Gud gav oss musiken så att vi kunde be utan ord. Från en inskription i ett operahus i Frankfurt, enligt uppgift. Och för all del ett snävt västerländskt, klassiskt perspektiv. Men meningen om att be utan ord slår an en ton. *God Gave Rock and Roll to You,* som Kiss sjunger i en coverlåt.

Musik *i advent och jul*

Ett urval

30 november
18:00 i Caroli kyrka: **Kulturskolans ljuståg**

1 december
18:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Juloratoriet** av Bach del 1-3

3 december
19:00 i Brämhults kyrka: **Adventssånger**

5 december
18:00 i Byttorps kyrka: **Hela kyrkan sjunger**

7 december
17:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Kulturskolans julkonsert**

8 december
18:00 i Caroli kyrka: **Kauneimmat joululaulut**
De vackraste julsångerna, musikgudstjänst på finska
17:00 i Dammsvedjans kyrka: **Julsång**

13 december
19:00 i Brämhults kyrka: **Berättelsen om Lucia**

14 december
16:00 i Caroli kyrka: **Carolikörens julkonsert**

15 december
15:30 i Gustav Adolfs kyrka: **Luciahögtid** med Lions lucia
15:00 i Byttorps kyrka: **Luciagudstjänst och fest**
18:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Luciahögtid** med Lions lucia

17 december
19:00 i Brämhults kyrka: **O helga natt**

19 december
18:00 i Byttorps kyrka: **Julkonsert**

21 december
13:00 i Caroli kyrka: **Julkonsert** med Borås Par Bricoles manskör

22 december
18:00 i Caroli kyrka: **Hommage à Pierre Cochereau**

26 december
11:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Nu är julen här!**
17:00 i Sjöbo kyrka: **(t)Ravel by Winter**

4 januari
15:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Sjung ut julen** med Church Rockers

5 januari
18:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Living Gospel sjunger ut julen**

6 januari
11:00 i Brämhults kyrka: **Julens psalmer och sånger**
11:00 i Gustav Adolfs kyrka: **Stjärnan från Betlehem**
17:00 i Dammsvedjans kyrka: **Sprid ditt ljus**

På *gång*

Musik, gudstjänster och aktiviteter – allt finns på svenskakyrkan.se/boras

Julsånger på Stora Torget

Gillar du att sjunga julsånger? Då kan du vara med och skapa en riktig allsångsfest i juletid. Kom till **Stora Torget i Borås kl. 16:00 lördag 7 december** och sjung med i en jättekör! Det går förstås bra att bara lyssna också.
Ett gemensamt arrangemang av kyrkorna i Borås.

Bibelhjulet: *Jesus föds i ett stall*

Lördag 14 december kl. 10:00 i Gustav Adolfs kyrka snurrar Bibelhjulet. Den här gången får vi vara med om när ett litet barn föds i ett stall. En samling med mycket sång och musik och en dramatiserad bibelberättelse. Samlingen tar cirka 30 minuter och passar alla barn och vuxna som tycker att Bibeln är spännande. Efteråt blir det fika i kyrkan.

Samling vid krubban

En fin liten gudstjänst för hela familjen kring julkrubban på julaftons förmiddag. **Kl. 10:00** i **Dammsvedjans kyrka** och **Hässleholmens kyrka, 10:30** i **Gustav Adolfs kyrka,** samt **11:00** i **Caroli kyrka** och **Byttorps kyrka.**

Fira midnattsmässa

På julafton firar vi midnattsmässa. En gudstjänst sent på julaftons kväll som ger rum åt en stunds glädjefylld stillhet, stämningsfull musik och julens budskap **kl. 23:30** i **Caroli kyrka** och **Sjöbo kyrka**.

Tillsammans på julafton

Välkommen att fira jul med oss på julafton! Vi firar tillsammans i **Caroli församlingshem** med julmat, sång och musik, **från kl. 14:00** till cirka 16:45. Efter julfirandet finns det möjlighet att gå på julbön i Caroli kyrka kl. 17:00.

Kostnad 50 kronor per vuxen, medföljande barn gratis. Anmälan senast 16 december till Svenska kyrkan i Borås: *boras.bokningscentral@svenskakyrkan.se* eller på telefon 033-17 94 00. Växeln är öppen måndag-fredag klockan 09:00-12.00 och 13:00-16:00. Begränsat antal platser.

Hässleholmens kyrka fyller 50

Välkommen att fira jubileum i Hässleholmens kyrka **söndag 1 december**. Firandet börjar med **lunch kl. 14:00**, ett knytkalas där alla tar med sig något litet till buffébordet.

Under eftermiddagen kan du mingla runt i huset och uppleva Hässleholmens kyrka genom tiderna. Prova på bugg som dansats under många år i Hässleholmens kyrka. Besök biosalongen, ät popcorn och se musikalen *Liv och fred* som framfördes i Hässleholmens kyrka 1994. Se en minnesutställning och jubileumsskriften *En historisk samling i bild och text.* Gör ett studiebesök i den grekisk-ortodoxa kyrkan eller möt Tewahdo heliga Arsema, församlingen med ursprung i Eritrea. Pyssel för alla åldrar. Textilvandring med meditativa texter kring kyrkans textilier. Och mer!
Jubileumsmässa kl. 17:00 och **tårtkalas med tal cirka 18:30.**

